

Stichting Projecten Zuid-Afrika Jaarverslag 2019

Stichting Projecten Zuid-Afrika (SPZA)
Rusthoekstraat 20A, 2584 CV Den Haag, NL
Fax: NL 084-7352214. Fax: ZA 086-5122860
info@spza.org | www.spza.org
KvK 30164717 | ANBI | CBF Erkend Goed Doel
Transparantprijs 2008 +2011+2012
3e plaats Trouw Goede Doelen Top 50 2011+2012
TRIODOS Bank 39-04-37-603
IBAN: NL51 TRIO 0390 4376 03
BIC/SWIFT: TRIONL2U

Stichting Projecten Zuid-Afrika

Jaarverslag 2019

Colofon

Jaarverslag 2019

Teksten: K. Oost en M. Nooij. Redactie: Bestuur SPZA.

Foto's: ©SPZA, tenzij anders vermeld.

Foto voorkant: © Sakhisizwe Youth Development – wekelijks hardlopen

Jaarrekening 2019 (zie [separaat document](#))

Teksten: P.E. Lasschuit. Redactie: Bestuur SPZA.

Jaarrekening en jaarverslag zijn goedgekeurd en vastgesteld door het bestuur van Stichting Projecten Zuid-Afrika in haar vergadering van 29 mei 2020.

Inhoud

1. Terugblik 2000-2019 en blik in de toekomst	4
2. Partners in beeld	5
Capaciteitsopbouw	5
Steun van vermogensfondsen	6
Breede Centre	6
Sakhisizwe Youth Development Programme	7
Net vir Pret	8
Waumbe Youth Development	9
Andere partners en beneficianten	10
Uitgaven in 2019 en begroting 2020	10
3. Bestuurlijke zaken	11
Exitstrategie	11
Vergaderingen	11
Rooster van aftreden	11
Toolkit exitstrategie	12
4. Meer lezen en links	12

1 Terugblik 2000-2019 en blik in de toekomst

Na bijna twee decennia actief te zijn geweest (sinds 17 april 2000) in Zuid-Afrika kunnen we als bestuur terugkijken op een leerzame tijd met ups en downs. Opleiding en kennisoverdracht aan partners in ZA vormden steeds de sleutel voor de continuïteit en het succes van onze activiteiten. We deelden het Holiday Schools model en het kleuterscholenmodel, we stelden ons netwerk ter beschikking en we brachten organisaties en donoren met elkaar in contact. We schreven aanbevelingsbrieven en beantwoordden vragen van donororganisaties. Voorts hebben we jarenlang capaciteitsopbouw, met name op het gebied van fondsenwerving en netwerken, bevorderd en ondersteund. Verder brachten we enkele malen per jaar een nieuwsbrief uit met nieuws en wetenswaardigheden op het werkkterrein van onze partners en over fondsenwerving en donororganisaties.

20 jaar later zijn er meer dan 240 Holiday schools gesteund, waarmee ruim 100.000 kinderen en jongeren zijn bereikt met opvang, opleiding en training. Meer dan 30 kleuterscholen zijn geholpen met verbeteringen waardoor zij in aanmerking kwamen voor overheidssubsidie.

Bestuur SPZA in actie

Tientallen studenten kregen een studiebeurs waardoor ze na hun studie makkelijker toegang kregen tot de arbeidsmarkt. We konden afscheid nemen van verschillende Zuid-Afrikaanse partners

die onze steun niet meer nodig hadden omdat ze in voldoende mate in staat waren zelf fondsen te werven en te netwerken.

Ook in Nederland boekte SPZA successen. We wonnen driemaal de Transparantprijs voor goede doelen (categorie kleine organisaties) en eindigden tweemaal in de top 10 van de Trouw Goede Doelen Top 50.

Toch bekwam ons het afgelopen jaar allengs een 'meer van hetzelfde' gevoel en stelden we ons de vraag wat onze specifieke meerwaarde nog was.

Aanleiding voor de discussie was de tegenvallende opbrengst van onze fondsenwerving in 2018. Daardoor moesten we diverse partnerorganisaties in de wacht zetten met de mededeling dat we eerst fondsen moesten werven en dat we dan bij ze terug zouden komen. Aan andere partners hebben we minder fondsen toegezegd dan ze vroegen. Inmiddels waren alle meerjarenverplichtingen al afgebouwd.

Bovendien is het beleid er steeds op gericht geweest dat partners in Zuid-Afrika niet zouden omvallen als ze geen financiële steun meer zouden krijgen van SPZA. Dat is ook niet gebeurd. Het is gebleken dat partners steeds beter, ook in Zuid-Afrika zelf, erin slagen om fondsen te werven, maar ook internationaal.

Daarom namen we in de januarivergadering het principebesluit om de bestaande exitstrategie verder te ontwikkelen en uiteindelijk te gaan afronden en de stichting SPZA op te heffen. Wij hebben een termijn afgesproken van maximaal vijf jaar of zoveel eerder als mogelijk en wenselijk is.

U begrijpt dat dit voor het bestuur van SPZA een belangrijke stap is geweest.

In dit jaarverslag belichten we in de volgende paragrafen enkele andere belangrijke gebeurtenissen van het afgelopen jaar. In de paragraaf bestuurlijke zaken bespreken we de voorgenomen exit. Op onze website en onze Facebookpagina vindt u meer actuele informatie over onze partners en hun werk en over onze manier van werken. Alle links naar meer informatie vindt u achterin dit jaarverslag.

2 Partners in beeld

Capaciteitsopbouw

SPZA focust met haar materiële en niet-materiële steun aan Zuid-Afrikaanse partners vooral op capaciteitsopbouw. Dat houdt in partners kansen te bieden om hun kennis en vaardigheden te vergroten, zodanig dat ze steeds beter in staat zijn hun werk te doen. Daarnaast financieren we evaluatieonderzoek en (strategische) planning en bemiddelen we voor steun van (Zuid-Afrikaanse) professionals om onze partners pro bono te assisteren met advies en informatie.

Vanaf 2004 hebben we deelname van partners gesteund aan workshops over fondsenwerving en netwerken die door een Zuid-Afrikaanse specialist werden aangeboden. Daar kwam later het Change the Game programma van ICCO en Wilde Ganzen voor in de plaats, dat door diverse Zuid-Afrikaanse partners met enthousiasme is ontvangen. Het afgelopen jaar hebben we een beursfonds gesticht bij het Fundraising Mentoring Network (FMN). Bij FMN kunnen Zuid-Afrikaanse organisaties terecht voor advies, begeleiding en training. Organisaties die het lidmaatschap niet konden betalen, konden een beroep doen op het beursfonds. Het is een proef en in 2020 kijken we hoe het gelopen

is. Tenslotte maken we al enige jaren een speciale nieuwsbrief voor partners (inclusief voormalige partners en andere organisaties) met informatie en tips over interessante websites en publicaties en donororganisaties in binnen- en buitenland. In de nieuwsbrief wordt ook informatie die partners zelf aanleveren gedeeld. De nieuwsbrief wordt zorgvuldig gelezen, zo blijkt uit de enthousiaste reacties.

“Thanks yet again for thought provoking and informative content.”

“Very meaningful for the development of self and the organisation!”

“A very useful link. Thank You!! I have been trying to find out what the regulations are if you want to offer cooked food. Our police captain here says it is only the department of education that can offer cooked food and he refuses to let people cook food for the children and others in need. So I am glad to read about the soup kitchens and that there is no government group you need approval of.”

Op verzoek van Khululeka Grief Support beantwoordden we de vragen van een nieuwe en substantiële donor. Enige tijd later liet Khululeka ons weten dat deze donor met hun in zee is gegaan.

“Just to say thanks for your letter of reference! We got EMpower funding and we are in a much better space financially! Thank you for your continued support!”

Steun van vermogensfondsen

Van een vermogensfonds, de Turing Foundation, kregen we een subsidie van € 2.000 voor Holiday schools en een toezegging voor hetzelfde bedrag in 2020 en 2021.

Een ander vermogensfonds, Stichting Forza, verstrekke via ons steun voor zes beursstudenten die begeleid worden door de Association for Educational Transformation (ASSET). Tevens stelde Forza geld beschikbaar voor de activiteiten van Young People @Work die ruim 3.000 jongeren heeft geholpen met workshops, trainingen, job shadowing en meer, waardoor hun kansen op de arbeidsmarkt stijgen.

Van deze laatste organisatie kregen we ook het verheugende bericht dat Kerk in Actie, waarmee we ze enkele jaren geleden in contact brachten, Young People @Work tot 2022 fondsen heeft toegezegd.

Maar niet alle fondsenwervings- en netwerkactiviteiten waren succesvol. Onze aanvraag voor steun aan de leesactiviteiten waar vier partners extra informatie voor aanleverden, werd helaas niet gehonoreerd. Youbedo liet weten dat we als ‘kleinverdiener’ geen beneficiant meer konden zijn. We stonden twee jaar op de site van The Ride on Education. Maar helaas hebben we geen enthousiastelingen kunnen vinden die voor SPZA aan deze jaarlijkse sponsorfietsstocht wilden deelnemen.

Hieronder vertellen we over de activiteiten van een aantal Zuid-Afrikaanse partners.

Brede Centre

Brede Centre organiseerde in 2019 verschillende buitenschoolse activiteiten. Wij steunden deze partner met een stipendium voor jonge ‘youth leaders’ die assisteerden bij de naschoolse activiteiten. Deze jongeren komen uit arme gezinnen en hebben op deze manier niet alleen iets zinnigs te doen maar ook krijgen ze wat zakgeld.

Tijdens de buitenschoolse opvang in de middag konden kinderen het hele jaar meedoen aan diverse activiteiten, zoals muziek maken, tuinieren, koken en fietsen. Verder hebben vrijwilligers uit McGregor twee keer per week geholpen met het verbeteren van de leesvaardigheid. Ook organiseert Brede Centre elk jaar diverse Holiday schools. Honderden kinderen konden daar

sporten, tuinieren, toneelspelen, tekenen en schilderen en knutselen. Een Zuid-Afrikaanse particulier die fietsen doneerde, stelde tevens geld beschikbaar voor een BMX-traject bij Breede Centre. In het kader van het 'On the Road' programma zorgden twee teams van 'youth leaders' wekelijks voor een programma op verschillende plekken in het township.

Doel was om meer kinderen te bereiken met naschoolse activiteiten.

De medewerkers van Breede Centre volgden een training van Amazing Brainz om te leren werken met een lesprogramma voor specifieke leeftijdsgroepen (2-3 jaar, 3-4 jaar en 4-5 jaar).

Via de link in paragraaf 4 kunt u meer lezen over Breede Centre.

© Breede Centre

Sakhisizwe Youth Development Programme

Sakhisizwe is een nieuwe partner. Zij werken in het township Imizamo Yethu in Hout Bay.

Wij verstrekten Sakhisizwe steun voor hun sportactiviteiten en voor een trainingsprogramma voor de staf.

De jongeren die bij Sakhisizwe komen, behoren tot de grootste risicogroep als het gaat om voedselonzeekerheid, criminaliteit en tienerzwangerschappen. De mentoren van Sakhisizwe helpen ze met hun opleiding en bieden ze structuur en discipline. Beter nog, ze bieden een interessante en veilige omgeving als alternatief voor de straat. Elke dag zijn er andere activiteiten zoals begeleiding bij het ontwikkelen van meer vaardigheid in bijvoorbeeld lezen en wiskunde. Ook sporten (o.a. hardlopen, voetballen en zwemmen) en life skills training (o.a. over relaties, de ontwikkeling van je lichaam, HIV en AIDS, seksualiteit) staan op het programma. Verder runnen ze een succesvol recycleprogramma voor afval.

Elke vrijdagavond is er een gezellige weeksluiting, waarbij flink gedanst wordt. Via een link in paragraaf 4 kunt u meer lezen over Sakhisizwe.

© Sakhisizwe Youth Development Program

Net vir Pret

Bij Net vir Pret kunnen kinderen en jongeren creatief bezig zijn zoals tekenen en schilderen, poppen maken, muziek maken en pottenbakken. Ook is er een schaakclub, er worden oude dansen ingestudeerd, zoals de 'rieldans' en er wordt veel aan toneel gedaan. Maar ook verhalen vertellen en samen lezen staan op het programma. Voor jonge vrijwilligers 'youth leaders' is er een speciaal trainingsprogramma. Ongeveer 50 jonge kinderen worden dagelijks in een naschools programma opgevangen. Net vir Pret bereikt jaarlijks meer dan 800 kinderen en jongeren.

Een van hun meest opzienbarende activiteiten is de jaarlijkse *Giant Puppet Parade and Performance* die een belangrijke bindende factor is gebleken tussen de mensen in het township Smitsville dat uit het zicht achter de heuvel ligt en de mensen in het dorp Barrydale.

© Net vir Pret

© Net vir Pret

Net vir Pret liet in november weten ernstige liquiditeitsproblemen te hebben omdat diverse donoren hun toezeggingen niet waren nagekomen. "Here I'm still having sleepless nights about the funding problems. As things stand, we run out of money at the end of the month. I haven't mentioned the funding crisis. I don't want to start a panic when everyone is gearing up for the Parade." Salarisuitbetalingen raakten daardoor in de knel. Wij hebben extra geld beschikbaar gesteld omdat we vonden dat zo'n hardwerkend en gemotiveerd team met de feestdagen en de zomervakantie voor de deur niet zonder salaris naar huis kon worden gestuurd. Via de link in paragraaf 4 kunt u meer lezen over Net vir Pret.

Waumbe

Waumbe Youth Development werkt in het zeer arme en afgelegen township Fisantekraal bij Durbanville, ten noorden van Kaapstad. Waumbe vroeg om steun voor hun programma waarmee ze enkele honderden jongeren bereiken. Met een team van 30 jonge vrijwilligers biedt Waumbe ze o.a. life skills workshops en extra lessen aan jongeren vanaf klas 8 in wiskunde, natuurkunde, boekhouden en Engels. In 2019 was pesten een centraal thema. Waumbe lanceerde een programma op 10 basisscholen en middelbare scholen, waarbij de *Matthews Bully/Victim Assessment questionnaire* is gebruikt. Op basis hiervan is aan de scholen een advies gegeven hoe ze leerlingen, docenten en ouders kunnen ondersteunen bij het tegengaan en voorkomen van pestgedrag.

Tevens regeren de jongeren studie- en beroepskeuzevoorlichting. Ook verzorgde Waumbe een IT NQF Level 3 End User Computing opleiding voor 45 jongeren waarvan 30 met een beperking. Zij assisteerden ook bij het vinden van stageplaatsen voor deze jongeren en Waumbe sprak van "a huge success". Via de link in paragraaf 4 kunt u meer lezen over Waumbe.

© Waumbe

Andere partners en beneficianten

De oprichter van Township Roots, Bulelani Futshane, heeft een bijzondere prijs ontvangen, namelijk de 2019 Lilizela Tourism Award for Best Tour Guide in South Africa. Wij feliciteren Bulelani van harte! Het gidsgeld wordt o.a. in Township Roots geïnvesteerd.

Sponsorouders droegen bij aan de school- en reiskosten van kinderen op Hermanus Waldorf School, Zenzeleni School en het Peter Pan Down Syndrome Centre. Omdat McGregor Waldorf School haar kwalificatie als Waldorf school verloor deelt deze school niet meer mee in ons Waldorfscholenfonds. Geormerkte giften voor deze school worden uiteraard gewoon naar de school overgemaakt.

De meeste sponsorouders sponsoren een kindplaats. Sponsorouders die een individueel kind steunen ontvingen een kopie van het schoolrapport en een brief of een tekening.

Vanuit het Patchfonds, een fonds op naam, en dankzij donaties van particuliere donoren konden wij voor enkele kinderen de school- en studiekosten betalen. Een beursstudente die ernstig ziek werd zijn wij een beurs blijven uitkeren.

Naarmate het jaar vorderde werd ons duidelijk dat partners Iliso Care Society, Khwela Community Based Organization en Masakhe Development Centre, de gemaakte afspraken niet nakwamen maar ook onze vragen niet beantwoordden. We hebben daarop besloten de door ons gereserveerde bedragen voor garanties en eindafrekening niet uit te keren en af te boeken. Tevens hebben we het partnerschap beëindigd.

Uitgaven aan partners in 2019 en plannen voor 2020

2019

In totaal werd in 2019 aan het Programma Buitenschoolse Activiteiten € 25.771 besteed, aan Beter Basisonderwijs € 3.499 en aan Studiefinanciering € 16.972.

2020

We verwachten in 2020 de volgende bestedingen te doen: Programma Buitenschoolse Activiteiten € 27.500, Beter Basisonderwijs € 4.000 en Studiefinanciering € 14.000. De volledige begroting voor 2020 staat in het Beleidsplan 2020 op de website.

3 Bestuurlijke zaken

Exitstrategie

Zoals in paragraaf 1 van dit jaarverslag al uit de doeken is gedaan heeft het bestuur het principebesluit genomen om de bestaande exitstrategie verder te ontwikkelen en uiteindelijk te gaan afronden en de stichting op te heffen. Centraal staan de vragen: hoe verder en hoe lang met als streven 'goed afscheid nemen'.

De komende tijd gaan we besteden aan de afbouw van onze activiteiten door bestaande partners nog een extra steuntje in de rug te geven. Bijvoorbeeld door partners aan te bevelen bij andere donoren, door training en opleiding in fondsenwerving en netwerken te blijven steunen of door een laatste financiële injectie, zoals voor een klein reservefonds.

Zo willen we geleidelijk aan toewerken naar een exit. Dat wil niet zeggen dat er geen hulp meer nodig is. Er is nog een lange weg te gaan voordat de zo gewenste gelijkwaardigheid en gelijke kansen voor iedereen een feit zijn. Daarom wil SPZA haar kennis en netwerk beschikbaar stellen aan initiatiefnemers die actief zijn of willen worden in townships in Zuid-Afrika.

In de aanloop naar de exit zullen we met ingang van 2020 aanvragen van niet-partners niet meer in overweging nemen en hebben we de website op een aantal punten aangepast. We hebben o.a. de Grant Criteria verwijderd.

Verder zullen alle donateurs en donororganisaties van de afgelopen drie jaar op de hoogte worden gesteld met een brief waarin we de exit aankondigen.

Vergaderingen en bezetting bestuur

Het bestuur vergaderde in 2019 zeven maal, waarvan tweemaal telefonisch. Verder zijn er in het kader van de voorgenomen exit diverse bijeenkomsten gehouden in werkgroepjes om vergaderingen voor te bereiden.

Besloten is geen meerjarenplan meer op te stellen, maar een jaarlijks beleidsplan met begroting. Beleidsplan en begroting 2020 zijn op de website gezet.

Drie bestuursleden zijn in 2019 op bezoek geweest in Zuid-Afrika en hebben daar diverse partners bezocht. Er werd o.a. uitgebreid gesproken met medewerkers, bestuurders en vrijwilligers van Breede Centre, Net vir Pret en Sakhisizwe.

Het bestuur bestond in 2019 uit vijf leden, zie onderstaand rooster van aftreden. Er is formeel een vacature, maar besloten is die voorlopig niet te vervullen. H. van Wissen is in 2019 toegetreden als adviseur van het bestuur, hij adviseert met name op het gebied van communicatie en marketing. Katie Oost heeft laten weten in april 2020 niet herbenoembaar te zullen zijn. Wel heeft ze zich bereid gesteld om desgevraagd klussen voor SPZA te doen.

Rooster van aftreden

M. Nooij, secretaris	17/4/2020	herbenoembaar
K. Oost, lid	4/4/2020	niet herbenoembaar
P. Lasschuit, penningmeester	21/6/2021	herbenoembaar
R. de. Vries-Pels, voorzitter	12/6/2023	herbenoemd in 2018
D. Grosheide, vice-voorzitter	18/1/2024	herbenoemd in 2019

Toolkit exitstrategie

Onze secretaris, Martje Nooij, heeft op basis van haar wetenschappelijk onderzoek naar exitstrategieën van Particuliere Initiatieven de Toolkit Exitstrategie ontwikkeld. Tijdens een workshop op de Partindag 2019 is met de Toolkit gewerkt en vervolgens op enkele punten aangepast.

Met behulp van de Toolkit kunnen ontwikkelingsorganisaties vaststellen of ze klaar zijn voor een verantwoorde exit c.q. hoe ze daar het beste naar toe kunnen werken. Exit kan inhouden dat afscheid wordt genomen van een partner-daar en/of dat de eigen organisatie wordt opgeheven. De Toolkit wordt ook gebruikt bij de exit van SPZA.

De Toolkit kan op de website van Partin worden gedownload. Zie de link in paragraaf 4.

Communicatie

Facebook, LinkedIn, Twitter en YouTube zijn ingezet voor onze communicatie naar buiten. Onze website blijft dé plek waar meer detailinformatie over SPZA te vinden is.

4 Meer lezen en links

Voor meer informatie over onze partners en activiteiten, zie onze [website](#) en de volgende links.

- [ANBI-pagina](#)
- [Beleidsplan en begroting 2020](#) (Pdf)
- [Jaarrekening 2019](#) (Pdf)
- [Folder fiscaalvoordelig geven](#) (Pdf) en [Folder over SPZA](#) (Pdf)
- [Over SPZA](#) (Pdf)
- [Meer informatie over Breede Centre](#) (Pdf)
- [Meer informatie over Net vir Pret](#) (Pdf)
- [Meer informatie over Waumbe](#) (Pdf)
- [Meer informatie over Sakhisizwe](#)
- [CBF Goededoelen paspoort SPZA](#)
- [Toolkit Exitstrategie](#) (Pdf)

Heeft u commentaar, tips, ideeën, meer informatie?

Graag! Neem [contact](#) op en denk met ons mee.

Meer informatie? Kijk op onze [website](#) www.spza.org.

